

РОЛЬ ДОМОГОСПОДАРСТВ У ФУНКЦІОНУВАННІ АГРАРНОГО РИНКУ

Ринкова організація економічного життя в сучасному просторі передбачає співіснування трьох основних інституціональних складових: держави, бізнесу і домогосподарств. Останні визначаються як господарські одиниці, які формуються з одного або більшої кількості індивідів, що спільно здійснюють господарську діяльність і мають спільний бюджет. Як правило, така група осіб об'єднана спорідненими або сімейними зв'язками, проте домогосподарство не обмежується з сім'єю.

За даними Державної служби статистики України домогосподарства є найчисельнішим суб'єктом національної економіки, бо кожна особа ще від народження стає членом такої господарської форми та приймає участь в процесах виробництва та реалізації аграрної продукції. В Україні в 2014 році налічується близько 14,5 мільйонів домогосподарств [4], а їх вклад у сільськогосподарське виробництво становить за підсумками 2014 року 44,7%. В 2015 році 45 % продукції сільського господарства вироблялося в підсобних селянських господарствах, а саме 107549 млн. грн. у постійних цінах 2010 року (рис 1.) [1].

Проте домогосподарства не мають достатніх можливостей інтенсивного нарощування обсягів виробництва, впроваджувати прогресивні технології виробництва сільськогосподарської продукції через відсутність можливості ефективно реалізовувати продукти свого виробництва, а також для них характерним є низький рівень кооперування та асоціювання учасників.

Сучасний стан аграрного ринку України характеризується незбалансованістю попиту і пропозиції, недостатньо розвинутою інфраструктурою, елементами адміністрування [2].

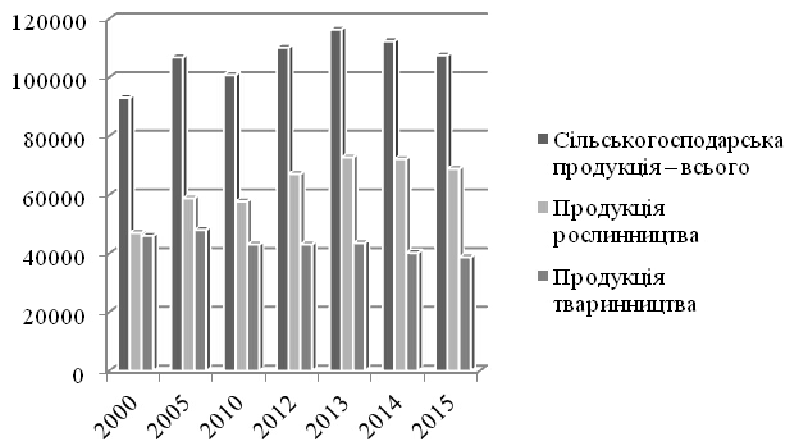

Рис. 1. Виробництва сільськогосподарської продукції домогосподарствами у постійних цінах 2010 року, млн. грн.

На ефективне функціонування аграрного ринку також негативно впливає велика кількість комерційних посередницьких структур, які не мають відповідної матеріально-технічної бази і купують продукцію за непрозорими схемами, що призводить до тінізації ринку, недоотримання потенційного прибутку сільськогосподарськими товаровиробниками, що відповідно впливатиме на інвестиційні можливості виробників аграрної продукції.

Тож, на нашу думку, є необхідним створення потрібної спеціальної ринкової інфраструктури для здійснення прозорих процедур продажу продукції виробниками сільськогосподарської продукції безпосередньо споживачам, у тому числі посередницьким комерційним структурам, а

* Науковий керівник – Дудник О.В., к.е.н., ст. викладач

також розгалужена заготівельно-збутова мережа, зорієнтована на велику кількість продавців та різних товарних партій продукції.

Важливим для участі домогосподарств в ринковому процесі є функціонування системи ринків у населених пунктах. На них продається значна частина сільськогосподарської продукції, особливо свіжих овочів і фруктів, ягід, картоплі, суттєва частина м'яса і молочних продуктів. Для овочів і фруктів – це основний канал реалізації для даних видів продукції. Кількість ринків у населених пунктах і обсяги продажу на них аграрної продукції суттєво збільшилися з початку 1990-х років. Але, на жаль, незважаючи на значне розширення торгових ринків, система збуту продукції для особистих приватних господарств є недосконалою [5, С. 243].

Від існування продовольчих ринків домогосподарства мають можливість прямого виходу на ринок, і відповідно, можливість встановити вищу ціну за продукцію, отримати інформацію про кон'юнктуру ринку.

Отже, домогосподарства мають важливе значення в розвитку національної економіки та забезпечення продовольчої безпеки нашої країни та все ж, як інші суб'єкти аграрного сектору, потребує зваженої державної підтримки та підтримки створення організованого ринку сільськогосподарської продукції.

Література.

1. Аграрний сектор економіки України (стан і перспективи розвитку) / М.В. Присяжнюк, М.В. Зубець, П.Т. Саблук та ін.; за ред. М.В. Присяжнюка, М.В. Зубця, П.Т. Саблука, В.Я. Месель-Веселяка, М.М. Федорова. – К. : ННЦ ІАЕ, 2011. – 1008 с.
2. Дудник О.В. Планування фінансового забезпечення інноваційних агротехнологій в умовах різного фінансового стану підприємств / Г.Є. Мазнев, О.В. Дудник // Вісник ХНТУСГ. – 2015. – № 161. – С. 60-73.
3. Кириленко В.В. Економіка: [Навчальний посібник] / В.В. Кириленко. – Тернопіль : Економічна думка, 2002. – 193 с.
4. Основні сільськогосподарські характеристики домогосподарств у сільській місцевості в 2015 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Станкевич Ю.Ю. Роль домогосподарств у розвитку національної економіки України / Ю.Ю. Станкевич. – Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова. – 2019. – Т. 19. – С. 242-245.

МАЛЕЄВА М.С.*

*Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ БІРЖОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Біржова діяльність в Україні все ще перебуває на стадії становлення, незважаючи на позитивну динаміку останніх періодів. Особливий вплив на стан біржі має нинішня економічна криза, яка викликана нестабільною політичною ситуацією у країні. Однак, на сьогоднішній день в Україні зареєстровано 584 фондових, агропромислових, товарно-сировинних і універсальних бірж, що набагато більше, ніж у США та інших економічно розвинутих країнах [1]. Розвитку позабіржової та біржової діяльності в Україні заважає безліч проблем, починаючи від низького розвитку біржової культури, закінчуючи недовершеністю нормативного регулювання і непрозорістю на біржових ринках. Умовою розвитку економіки будь-яких країн, суб'єктів підприємництва є постійний процес залучення, розподілу та перерозподілу ресурсів. Враховуючи

* Науковий керівник – Крутько М.А., к.е.н.